

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій, обліку та фінансів

Кафедра фінансів і кредиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

БОНДАРЧУК Вікторія Віталіївна

УДК 330.13

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«ОЦІНКА РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавра

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Вікторія БОНДАРЧУК

Керівник роботи
СУС Юрій Юрійович
к.е.н., доцент

Житомир – 2024

Висновок кафедри фінансів і кредиту

за результатами попереднього захисту: Бондарчук Вікторії Віталіївни

Протокол засідання кафедри фінансів і кредиту № ____ від « ____ » _____ 2024р.

Завідувач кафедри _____

к.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

ДЕМА Дмитро Іванович
(прізвище, ім'я, по батькові)

« ____ » _____ 20__р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти БОНДАРЧУК Вікторія Віталіївна захистив (ла)
(прізвище, ім'я, по батькові)

кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за університетською шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Бондарчук В.В. Оцінка ринкової вартості підприємства. – Рукопис

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”. – Поліський національний університет, Житомир, 2024.

У роботі досліджено оцінку вартості підприємства як інструмент управління бізнесом. Встановлено, що вартість підприємства залежить від багатьох факторів. Використовуються три підходи до оцінки: дохідний, порівняльний та витратний. Проаналізовано фінансову діяльність і оцінено ринкову вартість ПАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен". Запропоновано заходи для підвищення вартості: зовнішні трансформації, розвиток внутрішнього потенціалу та фінансовий інжиніринг.

Ключові слова: оцінка вартості підприємства, ринкова вартість, дохідний підхід, порівняльний підхід, витратний підхід.

SUMMARY

Bondarchuk V.V. Assessment of the market value of the enterprise. - Manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 “Finance, banking and insurance”. – Polissia National University, Zhytomyr, 2024.

The work examines the assessment of enterprise value as a business management tool. It was established that the value of the enterprise depends on many factors. Three approaches to evaluation are used: income, comparative and cost. The financial activity was analyzed and the market value of PJSC "Kyiv Roshen Confectionery Factory" was analyzed. Measures to increase value were proposed: external transformations, development of internal potential, and financial engineering.

Key words: assessment of enterprise value, market value, income approach, comparative approach, cost approach.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА... 7	
Висновки до розділу 1.....	11
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»».....	12
Висновки до розділу 2.....	18
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОЇ ВАРТОСТІ «ПАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»».....	19
Висновки до розділу 3.....	23
ВИСНОВКИ.....	24
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Оцінка вартості підприємства стає невід'ємним інструментом успішного управління бізнесом, що відображає його економічний потенціал та якість управління. Вартість підприємства розглядається як критерій, що відображає його різнобічні показники, враховуючи дохідність, ризик та інші фактори. Це допомагає врахувати не лише фінансові аспекти, але й рівень розвитку зовнішнього середовища та альтернативні можливості вкладання коштів. Розширення ринків збуту викликає потребу в удосконаленні ефективності управління підприємством. В цьому контексті в Україні набуває значущості зростання вартості підприємства, а не лише на досягнення короткострокового прибутку. Український ринок має багато особливостей, які потрібно врахувати, визначаючи ринкову вартість підприємства.

Питаннями оцінки вартості підприємства займалося багато українських та зарубіжних науковців, серед яких Круж В.М., Ксен О.Я., Кубецька О.М., Попкова М.В., Святленко С.Р., Троцько О.О., Симоненко О.А., Лазута Р.Р., Турило А.М., Циган Р.Р., Лижова Є.Л., Курилова О.Б. та багатьох інших.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичне обґрунтування оцінки ринкової вартості публічного акціонерного товариства та її прогнозування на перспективу.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- розкрити теоретичні аспекти оцінки ринкової вартості підприємства;
- оцінити стан господарської діяльності підприємства;
- виявити фактори впливу на оцінку ринкової вартості підприємства ;
- окреслити майбутні перспективи ринкової вартості підприємства.

Об'єктом дослідження є процес оцінки ринкової вартості підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів оцінки ринкової вартості підприємства за матеріалами ПАТ “Київська кондитерська фабрика “Рошен””.

Основні методи дослідження кваліфікаційної роботи: абстрактно-логічний метод використовується для визначення сутності та елементів процесу оцінки

ринкової вартості публічного акціонерного товариства. Метод порівняльного аналізу застосовується для дослідження методик оцінки та шляхів підвищення ринкової вартості підприємства. Статистико-економічний метод використовується для аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку підприємства. Метод аналогій застосовується при дослідженні аналогічних підприємств та їх вартості.

Практичне значення отриманих результатів полягає в підвищенні ефективності управління підприємством та збільшенні його вартості. Аналіз факторів, що впливають на вартість, дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення. Підвищення внутрішньої ефективності, вдосконалення виробничих процесів та розвиток кадрового потенціалу допомагають збільшити продуктивність. Прогнозування та моделювання фінансових показників мінімізують ризики та сприяють точній оцінці вартості.

Перелік публікацій автора за темою дослідження. Окремі результати дослідження відповідно до теми кваліфікаційної роботи були апробовані на наступних науково-практичних конференціях:

- Оцінка вартості ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»». Збірник матеріалів VIII науково-практичної студентської конференції «Фінансове забезпечення економіки» (30 травня 2024 р.), Житомир :Поліський університет;
- Теоретичні основи оцінки вартості підприємства. Збірник праць учасників IX Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Фінансові інструменти регіонального розвитку» (27 жовтня 2023 р.). Житомир: Поліський університет.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, списку використаних джерел (40 найменувань) та додатків. Основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 22 сторінках комп'ютерного тексту, який включає 9 таблиць, 2 рисунка.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

З кожним днем оцінка вартості компаній стає все важливішою, оскільки наше економічне середовище постійно змінюється. Ця зростаюча потреба пов'язана з розвитком економіки в нашій країні, і вона породжує попит на послуги з оцінки бізнесу. Однак питання визначення вартості підприємства залишається складним, особливо коли акції компанії не торгуються на фондовому ринку.

Ринкова вартість підприємства – це сума, за яку об'єкт оцінки може бути проданий на ринку, подібному до інших схожих об'єктів, на дату оцінки, у випадку, коли покупець і продавець уклали б угоду після виконання маркетингових заходів і обидві сторони діяли обачливо та без будь-якого тиску або натиску.[8]

Оцінка вартості підприємства – це організований процес визначення грошової величини вартості об'єкта з урахуванням факторів, що впливають на неї в конкретний момент часу на конкретному ринку.[8]

Дослідження категорій факторів, що впливають на вартість підприємства є ключовим для аналізу фінансового стану та оцінки вартості підприємства. Це допомагає керівництву та інвесторам приймати обґрунтовані рішення та оптимізувати вартість підприємства в контексті конкурентного бізнес-середовища. Для класифікації факторів, які впливають на вартість або потенціал компанії, можна виходити з різних критеріїв:

1. За способом створення вартості:
 - Базові фактори: пов'язані зі станом факторів виробництва.
 - Похідні фактори: виявляються у грошових потоках компанії.
2. За ступенем впливу:
 - Неконтрольовані: перебувають поза межами впливу компанії, наприклад, державна політика використання факторів виробництва, ціноутворення на фондовому ринку і т. д.

- Контрольовані: пов'язані з системою внутрішнього управління вартістю компанії.

3. За терміном дії:

- Постійні: впливають тривалий час.
- Тимчасові: мають тимчасовий вплив.

4. За ознакою оціненості ринком:

- Приховані: не завжди очевидні та неоцінені на ринку.
- Оцінені: визнані та оцінені на ринку.[2]

Вивчення принципів оцінки вартості підприємства є ключовим для забезпечення обґрунтованих фінансових стратегій та ефективного управління ресурсами.

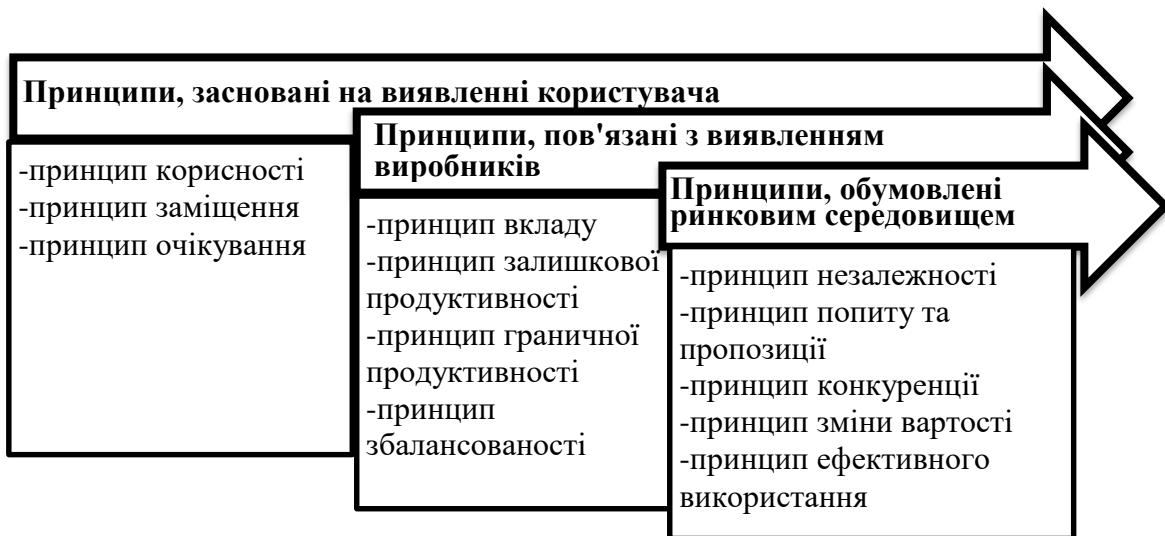


Рис. 1.1. Принципи оцінки вартості підприємства

Джерело: адаптовано на основі даних [22]

Принципи оцінки відображають тенденцію економічної поведінки суб'єктів ринкових відносин та об'єднані в такі групи: принципи, засновані на уявленнях користувача (власника); принципи, обумовлені ринковим середовищем; принципи найкращого і найбільш ефективного використання. Принципи, засновані на виявленні користувача (власника) базуються на врахуванні потреб та очікувань власника щодо дохідності та можливостей заміщення об'єкта оцінки. Принципи, обумовлені ринковим середовищем, пов'язані з аналізом ринкових умов, що впливають на вартість підприємства. Принципи, пов'язані з

виявленням виробників, стосуються аналізу ефективності використання виробничого потенціалу підприємства.

Визначення вартості підприємства є складним та відповідальним завданням, що вимагає системного підходу та глибокого аналізу різноманітної інформації. Процес оцінки вартості підприємства варто почати з визначення завдання, що включає встановлення мети та об'єкту оцінки, формулювання технічного завдання та укладення договору. Далі здійснюється збір та аналіз різноманітної інформації: ринкової, фінансової, бухгалтерської, юридичної, технологічної тощо, залежно від сфери діяльності компанії. Аналіз фінансового стану підприємства базується на управлінському обліку та фінансовому здоров'ї, і включає платоспроможність, ліквідність, майновий стан, рентабельність, фінансову стійкість, ділову активність та можливість банкрутства. Після проведення аналізу визначаються підходи та методи оцінки вартості підприємства, за якими проводяться подальші розрахунки. Завершальним етапом є складання звіту про результати оцінки вартості, в якому надається повна та остаточна оцінка вартості підприємства. [12]

Необхідно розглянути підходи до оцінки вартості підприємства. Існує кілька основних методів для цього. Один з них – ринковий підхід, який використовує ринкові дані для визначення вартості компанії. Інший метод – дохідний підхід, що базується на аналізі прибуткових потоків, які генерує компанія. Третій метод – вартісний підхід, який оцінює чисту вартість активів компанії. Також існує порівняльний аналіз, який використовує порівняння з аналогічними компаніями для визначення вартості підприємства. Кожен з цих методів має свої переваги та недоліки, і вибір методу залежить від конкретних умов та мети оцінки. [6]

Дохідний підхід є основним методом оцінки, особливо під час операцій злиття та поглинань компаній. Він базується на ідеї граничної корисності, де інвестор обирає оптимальний баланс між ризиком та прибутковістю. Цей підхід використовується для оцінки майбутніх доходів підприємства, і його основа - визначення сучасної вартості очікуваних вигод, які виникають від володіння корпоративними правами на підприємство. [12]

У рамках дохідного підходу виділяють два основні методи:

- Метод капіталізації використовується для оцінки компаній, які вже накопичили значні активи завдяки інвестиціям у попередні періоди. Цей метод найкраще підходить для оцінки "зрілих" компаній.[3]

- Метод дисконтування грошових потоків зазвичай використовується, коли підприємство має нестабільний дохід. Тому цей метод найбільш підходить для відносно молодих компаній, де майбутні грошові потоки можуть коливатися. Основна ідея полягає в тому, що грошові потоки, які очікується отримати в майбутньому від компанії, дисконтуються до часу оцінки, з урахуванням часової вартості грошей та ризиків.[32]

Порівняльний (ринковий) підхід базується на ідеї, що вартість підприємства визначається шляхом порівняння його з подібними компаніями на ринку. Тобто, для оцінки вартості підприємства використовують результати порівняння з іншими подібними бізнесами. [1]

В рамках ринкового підходу найважливішими методами є:

- зіставлення мультиплікаторів;
- порівняння продажів (транзакцій).

Перший метод використовує співвідношення, або мультиплікатори, які базуються на порівнянні фінансових показників об'єкта оцінки (наприклад, прибутку, обороту, чистого активу) з аналогічними показниками інших компаній, які торгуються на ринку або були оцінені раніше. Це дозволяє знайти адекватний множник і застосувати його до показників об'єкта оцінки для визначення вартості.[9]

Наступний метод базується на аналізі подібних транзакцій, де інші компанії були продані або придбані. Даний метод дозволяє виокремити ціну, за якою аналогічні підприємства змінили власника, і порівняти цю ціну з об'єктом оцінки. [10]

Вартісний підхід ґрунтується на оцінці вартості активів компанії, включаючи рухоме та нерухоме майно, обладнання, технологічні розробки та

інші складові майнового комплексу. Для цього використовуються такі методи оцінки, як метод чистих активів та метод ліквідаційної вартості:[15]

– метод чистих активів застосовується у випадках, коли власник або інвестор мають намір закрити компанію або суттєво скоротити її діяльність. Цей метод визначає вартість компанії, враховуючи ринкову вартість її активів, припиняючи діяльність.

– метод ліквідаційної вартості використовується, коли компанія знаходиться в стані банкрутства або існують серйозні сумніви щодо її можливості продовжувати діяльність в майбутньому. Цей метод оцінки визначає, що вартість компанії може бути вищою при її ліквідації, ніж при продовженні діяльності.[3]

Висновки до розділу 1

Ринкова вартість підприємства визначається як сума, за яку об'єкт може бути проданий на ринку, за умови обачливих дій покупця і продавця. Обґрунтовано, що основні підходи до оцінки включають дохідний, порівняльний і вартісний підходи. Дохідний підхід оцінює майбутні доходи за допомогою методів капіталізації та дисконтування грошових потоків. Порівняльний підхід базується на порівнянні з подібними компаніями, використовуючи мультиплікатори та аналіз транзакцій. Вартісний підхід оцінює вартість активів за допомогою методів чистих активів та ліквідаційної вартості.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ВАРТОСТІ ПАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»»

"Рошен" — провідна кондитерська компанія в Україні, яка виробляє та продає широкий асортимент солодоців. Заснована у 1996 році підприємцем Петром Порошенком, компанія швидко здобула визнання як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку. Київська фабрика "Рошен" є не тільки виробником кондитерських виробів, але й важливим гравцем в економіці, що динамічно розвивається в умовах сучасного фінансового середовища.

Компанія "Рошен" інвестує в сучасне обладнання та технології, що підвищує якість продукції та її конкурентоспроможність. Це демонструє їхню віру в розвиток та готовність адаптуватися до ринкових вимог. Крім того, компанія активно співпрацює з громадами, де веде свою діяльність, та приділяє увагу питанням сталого розвитку та соціальної відповідальності. Урізноманітнення асортименту, висока якість продукції та соціальна відповідальність сприяють підтримці лідерства "Рошен" на ринку кондитерських виробів та збереженню позитивного іміджу серед споживачів.

Необхідно дослідити аналітичний баланс ПАТ «"Київська кондитерська фабрика "Рошен" у таблиці 2.1, для того, щоб оцінити його ліквідність та платоспроможність.

Аналіз фінансових показників підприємства за 2021-2023 роки демонструє позитивну динаміку в платоспроможності, ліквідності та фінансовій незалежності. Коефіцієнт покриття зріс з 0,17 у 2021 році до 0,30 у 2023 році, а коефіцієнт швидкої ліквідності — з 0,16 до 0,26. Це свідчить про покращення здатності підприємства погашати короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт автономії зріс з 0,61 у 2021 році до 0,77 у 2023 році, зменшивши залежність від зовнішнього фінансування. Зниження коефіцієнта фінансової залежності з 1,64 до 1,30 підтверджує цей тренд. Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів знизився з 0,65 до 0,30, підкреслюючи зростання частки власного

капіталу. Коефіцієнт забезпечення власними коштами зріс з -0,39 до 0,54, що свідчить про покращення фінансового стану і зменшення залежності від зовнішнього фінансування.

Таблиця 2.1

Аналітичний баланс ПАТ «"Київська кондитерська фабрика "Рошен"»

Назва показника	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення
Коефіцієнт покриття загальний	0,17	0,18	0,30	0,13
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,16	0,16	0,26	0,10
Частка оборотних коштів у загальній сумі активів,%	7,49	6,48	7,94	0,45
Частка виробничих запасів у оборотних активах,%	8,14	12,87	12,98	4,84
Коефіцієнт автономії	0,61	0,62	0,77	0,16
Коефіцієнт фінансової залежності	1,64	1,62	1,30	-0,34
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,11	0,11	0,09	-0,02
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,39	0,38	0,23	-0,16
Коефіцієнт покриття поточний	0,17	0,18	0,30	0,13
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	0,65	0,62	0,30	-0,35
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	-0,39	-0,38	0,54	0,93

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності

Аналіз фінансових показників підприємства за 2021-2023 роки демонструє позитивну динаміку в платоспроможності, ліквідності та фінансовій незалежності. Коефіцієнт покриття зріс з 0,17 у 2021 році до 0,30 у 2023 році, а коефіцієнт швидкої ліквідності — з 0,16 до 0,26. Це свідчить про покращення здатності підприємства погашати короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт автономії зріс з 0,61 у 2021 році до 0,77 у 2023 році, зменшивши залежність від зовнішнього фінансування. Зниження коефіцієнта фінансової залежності з 1,64 до 1,30 підтверджує цей тренд. Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів знизився з 0,65 до 0,30, підкреслюючи зростання частки власного капіталу. Коефіцієнт забезпечення власними коштами зріс з -0,39 до 0,54, що свідчить про покращення фінансового стану і зменшення залежності від зовнішнього фінансування.

Золоті правила балансу та фінансування ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»»

Назва показника	2021 р.	2022 р.	2023р.	Відхилення
Співвідношення довгострокових активами до довгострокових пасивів	1,4	1,5	1,5	0,1
Співвідношення короткострокових активами до короткострокових пасивів	0,30	0,17	0,18	-0,12
Співвідношення дебіторської до кредиторської заборгованості	0,28	0,16	0,16	-0,12

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності

Отже, аналізуючи таблицю, можна зробити висновок, що співвідношення довгострокових активів до довгострокових зобов'язань зросло на 0,1, вказує на збереження сталого фінансового рівноваги в цьому аспекті. Однак співвідношення короткострокових активів з короткостроковими пасивами та дебіторської до кредиторської заборгованості погіршилося, що свідчить про недостатню ліквідність та неефективне управління зобов'язаннями. Як підсумок, необхідно звернути увагу на оптимізацію короткострокових зобов'язань та удосконалення системи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю для збереження стійкості фінансів підприємства.

.В 2023 році проведено порівняльний аналіз основних показників діяльності підприємств кондитерської сфери, що представлений у таблиці 2.3. Цей аналіз дозволяє оцінити ефективність функціонування різних підприємств у порівнянні з конкурентами в галузі та виявити їх сильні та слабкі сторони. Розуміння різниць у фінансових показниках, таких як власний капітал, валовий прибуток, чистий рух коштів від різних видів діяльності та чистий прибуток, надало можливість визначити потенційні можливості для стратегічного розвитку та оптимізації управлінських рішень кожного з підприємств. Такий аналіз став основою для формулювання рекомендацій щодо подальшого підвищення конкурентоспроможності та удосконалення фінансово-економічної стійкості досліджуваних суб'єктів у кондитерській індустрії.

**Порівняльний аналіз основних показників діяльності підприємств
кондитерської сфери, 2023 р, тис. грн**

Підприємство	Власний капітал	Валовий прибуток	Чистий рух коштів від фінансової діяльності	Чистий рух коштів від операційної діяльності	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	Чистий прибуток
АТ «Львівська кондитерська фабрика «Світоч»»	1316339	253891	-825824	1035229	-204762	136 701
ПАТ «Київська фабрика «Рошен»»	2429162	127284	293519	311102	-604839	11387
ПП «ВТК «Лукас»	399575	367389	68401	152071	-103392	94118
ПРАТ «Монделіс Україна»	2522659	1 263 212	-76960	732088	-546039	404264
ТОВ «АВК Конфекшнері»	858036	528760	-47654	142363	-	152191
ТОВ «Малбі фудс»	206338	672153	5937	-34854	-18207	36341

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності

У таблиці 2.3 аналіз фінансових показників підприємств кондитерської сфери за 2023 рік показує, що АТ «Львівська кондитерська фабрика «Світоч»» та ПРАТ «Монделіс Україна» є найбільш прибутковими з чистим прибутком 136 701 тис. грн і 404 264 тис. грн відповідно. ПАТ «Київська фабрика «Рошен»» має найбільший власний капітал (2 429 162 тис. грн), але відносно низький чистий прибуток (11 387 тис. грн) через значні інвестиційні витрати. ПП «ВТК «Лукас»» демонструє високу ефективність, маючи значний валовий прибуток (367 389 тис. грн) і чистий прибуток (94 118 тис. грн) при меншому власному капіталі. ТОВ «АВК Конфекшнері» також показує хороші результати з чистим прибутком 152 191 тис. грн. ТОВ «Малбі фудс» має високий валовий прибуток (672 153 тис. грн), але стикається з викликами в операційній діяльності. Загалом, більшість підприємств демонструють стабільність і здатність інвестувати в розвиток, що вказує на позитивні перспективи для галузі.

Визначення оцінки фінансової стану є важливим етапом для оцінки ринкової вартості підприємства. Було розраховано поточну вартість ПРАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» за декількома методами:

1. Метод чистих активів полягає у визначенні різниці між активами підприємства та його зобов'язаннями.

Таблиця 2.4

Оцінка вартості ПРАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» за 2021-2023 роки методом чистих активів, тис. грн

Назва показника	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення
Загальна вартість активів	3001846	3166353	3114538	112692
Загальна вартість зобов'язань	1216964	1197070	735964	-481000
Вартість підприємства	1784882	1969283	2378574	593692

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності

Аналізуючи показник вартості підприємства протягом трьох років, можна зробити такий висновок. Завдяки зростанню активів і зменшенню зобов'язань вартість підприємства збільшилася з 1 784 882 тис. грн у 2021 році до 2 378 574 тис. грн у 2023 році. Це збільшення на 593 692 тис. грн свідчить про значний приріст чистих активів, який є ключовим показником фінансового здоров'я компанії. Загалом, аналіз показує, що ПРАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» значно покращила свої фінансові показники за 2021-2023 роки. Це робить підприємство привабливим для інвесторів і сприяє його подальшому успіху на ринку.

2. Метод дисконтування грошового потоку полягає у визначенні сучасної вартості підприємства за допомогою майбутніх грошових потоків. У табл. 2.5 відображена оцінка ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»». В рамках оцінки вартості ПАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен"" застосовувався метод дисконтування грошових потоків від операційної діяльності протягом прогнозного п'ятирічного періоду. Враховуючи трансформаційний характер економіки та підвищену нестабільність зовнішнього середовища, визначено крок прогнозу на рівні 1 календарного року.

Розрахунок вартості ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» за дохідним підходом методом дисконтування грошового потоку

Найменування показника	Поточні та прогнозні показники по роках					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Чистий грошовий потік, тис. грн	204185	311102	418019	524936	631853	738770
Коефіцієнт дисконтування	1,27	1,05	1,10	1,16	1,22	1,28
Поточна вартість грошових потоків, тис. грн	160776	296288	379156	453459	519827	578846
Вартість об'єкта оцінки, тис. грн	2388350,87					

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності

В даному розрахунку прогнозні значення чистого грошового потоку за операційною діяльністю компанії за кроками прогнозного періоду визначаються як сума значення базового чистого грошового потоку за операційною діяльністю компанії та його відхилення між звітним та базовим періодом [10]. Було припущено, що у 2024 році чистий грошовий потік за операційною діяльністю матиме значення 311102 тис. грн. В якості методу розрахунку ставки дисконту був обраний метод кумулятивної побудови, метод враховує інфляцію у 2022 та 2023 роках. Таким чином, середня ставка дисконтування для об'єкта оцінки 1,05. Отже, визначена за дохідним підходом ринкова вартість ПАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен"" становить: 2388350,87 тис грн.

3. Метод мультиплікаторів полягає у визначенні вартості об'єкта на основі порівняння з аналогічними об'єктами, які були оцінені в реальних угодах на ринку. Для оцінки вартості ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» методом ринку угод використовувалися мультиплікатори, розрахунок яких здійснено для кожної компанії-аналога, ТОВ «Малбі фудс» та ПАТ «Монделіс Україна»: «Капіталізація / Вартість активів» (EV/A); «Капіталізація / Вартість власного капіталу» (EV/E); «Капіталізація / Чистий дохід від реалізації продукції» (EV/S) [10].

Розрахунок мультиплікаторів для оцінки бізнесу ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»»

Мультиплікатор	ТОВ «Малбі фудс»	ПАТ «Монделіс Україна»	
EV/A	0,5	1,3	
EV/E	0,1	0,5	
EV/S	0,2	0,2	
	EV/A	EV/E	EV/S
Розрахункова ціна, тис. грн	2775350,62	5098721,87	135479,25

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності

Отже, отримано три розрахункові вартості ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»». Мультиплікатор «Капіталізація / Вартість власного капіталу» дав значення 5098721,87 тис. грн. Третій мультиплікатор дав значення вартості підприємства на рівні 1398378,85 тис. грн. Отримана величина вартості є заниженою, оскільки вона є набагато меншою, ніж вартість, яку можна отримати витратним підходом. Вартість компанії на основі мультиплікатора «Капіталізація / Вартість активів» становить 2775350,62 тис. грн. Цей результат є найбільш прийнятним.

Таким чином, розрахована методом мультиплікаторів в рамках порівняльного підходу ринкова вартість компанії ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» становить 2775350,62 тис. грн.

Висновки до розділу 2

Досліджено оцінку вартості компанії за кількома методами. Метод чистих активів показав збільшення вартості підприємства з 1784882 тис. грн у 2021 році до 2378574 тис. грн у 2023 році, що свідчить про зростання чистих активів і фінансового здоров'я компанії. Метод дисконтування грошового потоку визначає ринкову вартість підприємства на рівні 2388350,87 тис. грн, враховуючи прогнозовані грошові потоки та ставку дисконтування. Метод ринку угод дав найбільш прийнятну оцінку в 2775350,62 тис. грн, використовуючи мультиплікатори для порівняння з аналогічними компаніями.

РОЗДІЛ 3

ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОЇ ВАРТОСТІ «ПАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»»

Проведення прогнозу майбутнього розвитку підприємства є важливою складовою стратегічного управління та оцінки його ринкової вартості. Одним із ключових учасників кондитерського ринку України є «ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»», що володіє значним досвідом та позицією у галузі виробництва кондитерської продукції. У зв'язку з тим, що ринкові умови та споживчі попити постійно змінюються, необхідність адаптації підприємства до нових тенденцій та розробка ефективних стратегій стають надзвичайно важливими завданнями.

Оскільки діяльність підприємств є досить ризикованою в дані часи і залежить від різноманітних нерегульованих факторів, була зацікавленість у використанні методу імітаційного моделювання для планування показників фінансових ресурсів. Необхідно поєднати аналіз чутливості параметрів до зовнішніх та внутрішніх чинників із методом сценаріїв, щоб найефективніше врахувати зміни у виробничих та фінансових умовах. Метод Монте-Карло в економічному моделюванні використовується для стохастичної імітації. Моделювання Монте-Карло для визначення вартості підприємства використовує параметри активів, зобов'язань, власного капіталу, чистого доходу від реалізації та чистого прибутку, оскільки вони відображають фінансовий стан та перспективи компанії. Активи показують ресурси підприємства, зобов'язання – його боргові зобов'язання, а власний капітал свідчить про фінансову незалежність. Чистий дохід та чистий прибуток вказують на ефективність операційної діяльності та загальну прибутковість, що дозволяє створювати численні сценарії розвитку подій та враховувати ризики. Для прогнозування чистого прибутку на основі випадкових змінних, таких як доходи та витрати, виконуються 500 ітерацій. Кожна ітерація використовує різні випадкові значення цих параметрів, що дозволяє отримати розподіл можливих значень чистого

прибутку. Це дає змогу краще розуміти ймовірні фінансові результати підприємства у майбутньому.

Таблиця 3.1

Аналіз результатів планування для ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» за методом Монте-Карло, тис. грн

Показник	Активи	Зобов'язання	Власний капітал	Чистий дохід від реалізації	Чистий прибуток
Середнє відхилення	3033752	1066829	1927361	926276,5	17025
Стандартне відхилення	27638	166683,5	11052	56609,5	341
Коефіцієнт варіації	0,009	0,156	0,006	0,061	0,020
Мінімум	3006114	900145	1916309	869667	16684
Максимум	3061390	1233512	1938413	982886	17366

Джерело: власне дослідження

Аналіз підтверджує достовірність отриманих даних через стабільність стандартного відхилення та коефіцієнтів варіації у всіх випадках. Цей підхід забезпечує надійність прогнозів і адекватно враховує фактори нестабільності у 2025 році. Результати імітацій можуть бути організовані для відображення трьох сценаріїв: песимістичного, оптимістичного і найбільш ймовірного (табл. 3.2). При цьому песимістичний сценарій передбачає розвиток підприємств з мінімальними темпами приросту, що спостерігалися протягом 2021–2023 років; оптимістичний сценарій — з максимальними темпами приросту; а найбільш ймовірний сценарій відображає результати імітаційного моделювання.

Аналізуючи різні сценарії в таблиці 3.2 для ключових фінансових показників підприємства, можна зробити наступні висновки. При песимістичному сценарії очікується зниження активів та збільшення зобов'язань, що може вплинути на власний капітал та чистий дохід. У оптимістичному сценарії передбачається позитивні зміни у всіх показниках, що сприятиме збільшенню вартості підприємства. Найбільш імовірним є середній сценарій, де зберігається стабільність бізнесу та фінансова ефективність.

Таблиця 3.2

Важливі параметри планування фінансового забезпечення та ефективності використання фінансових ресурсів у ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»», тис. грн.

Показники	Сценарії		
	Песимістичний	Оптимістичний	Найбільш імовірний
Активи	3006114	3061390	3033752
Зобов'язання	900145	1233512	1066828,5
Власний капітал	1916309	1938413	1927361
Чистий дохід від реалізації продукції	869667	982886	926276,5
Чистий прибуток	16684	17366	17025

Джерело: власні дослідження

Також в таблиці 3.3 зображена прогнозована вартість ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» у 2024 році.

Таблиця 3.3

Прогнозна вартість ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» методом дисконтування грошових потоків

Найменування показника	Прогнозні показники по роках				
	2023	2024	2025	2026	2027
Чистий грошовий потік, тис. грн	311102	418019	524936	631853	738770
Коефіцієнт дисконтування	1,05	1,10	1,16	1,22	1,28
Поточна вартість грошових потоків, тис. грн	296287,61	379155,56	453459,45	519827,03	578845,63
Вартість об'єкта оцінки, тис. грн	2864765,83				

Джерело: власні дослідження

У процесі оцінки вартості ПАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен"", використовувався метод дисконтування грошових потоків, зокрема, прогнозування чистого грошового потоку від операційної діяльності протягом п'яти років. Оскільки економіка перебуває у стані трансформації, а зовнішнє середовище є нестабільним, прогноз був розрахований на один рік. Значення чистого грошового потоку визначалося шляхом додавання базового значення та його відхилення між звітним і базовим періодом. Припущено, що чистий грошовий потік у 2024 році буде мати значення 311102 тис.грн . Вибраний метод

кумулятивної побудови для розрахунку ставки дисконту враховував інфляцію у 2022 та 2023 роках. У результаті, середня ставка дисконту для об'єкта оцінки склала 1,05. Таким чином, ринкова вартість ПАТ "Київська кондитерська фабрика "Рошен"" за дохідним підходом становить 2864765,83 тис. грн.

В динамічному світі бізнесу, де конкуренція та зміни ринкових умов являються вагомими чинниками, підприємства розглядають різні стратегії для підвищення своєї вартості, що зображені на рисунку 3.1. Дані стратегії сприяють комплексному підвищенню вартості підприємства, охоплюючи зовнішні та внутрішні аспекти, а також оптимізацію фінансових показників.

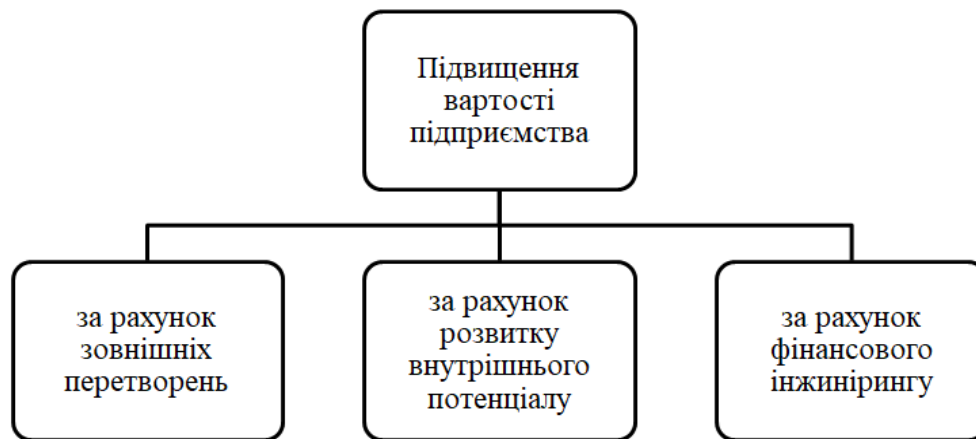


Рис. 3.1. Можливості підвищення вартості підприємства

Джерело :адаптовано на основі даних [11]

Три ключові групи заходів стають важливими інструментами для досягнення цієї мети:

1. Збільшення вартості підприємства через зовнішні зміни — включає стратегічні дії, спрямовані на адаптацію до змін у зовнішньому середовищі компанії. Для ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» це означає розширення ринків збуту, вихід на нові ринки та встановлення стратегічних партнерств. Такі заходи сприятимуть зростанню обсягів продажів, а також підвищенню стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

2. Збільшення вартості підприємства через розвиток внутрішнього потенціалу — включає оцінку та вдосконалення внутрішніх процесів, підвищення виробничої ефективності, технологічний розвиток та впровадження

інновацій. Підвищення якості продукції, оптимізація виробничих процесів, розширення асортименту та розвиток кадрового потенціалу сприятимуть підвищенню вартості ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» завдяки внутрішнім покращенням.

3. Збільшення вартості підприємства через фінансовий інжиніринг— передбачає оптимізацію структури капіталу, зниження фінансових витрат та оптимізацію податкових зобов'язань. Це включає емісію облігацій, податкову оптимізацію та інші фінансові стратегії, спрямовані на зменшення загальних витрат та вартості капіталу.

Висновки до розділу 3

Дослідження стабільності фінансових показників ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» за допомогою методу Монте-Карло дозволило отримати репрезентативні дані. Стандартне відхилення та коефіцієнти варіації показників підтверджують стабільність фінансових умов у всіх розглянутих сценаріях. Дослідження стратегій підвищення вартості підприємства виявило, що комплексний підхід, який враховує зовнішні та внутрішні аспекти, є найбільш ефективним. Збільшення ринків збуту, оптимізація виробничих процесів та фінансовий інжиніринг спрямовані на підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства в умовах постійних змін на ринку.

ВИСНОВКИ

1. Оцінка вартості підприємства є важливим інструментом успішного управління бізнесом, що відображає його економічний потенціал та якість менеджменту. Вартість підприємства розглядається як критерій, який враховує його всебічні показники з урахуванням прибутковості, ризикованості та інших факторів. На вартість підприємства впливає ціла низка чинників, які можна класифікувати за різними критеріями: способом створення вартості, ступенем впливу, терміном дії, ознакою оцінки ринком. Врахування даних факторів допомагає приймати обґрунтовані управлінські рішення та оптимізувати вартість бізнесу. Існують певні принципи оцінки вартості підприємства, поділені на три групи: принципи власника, принципи ринкового середовища, принципи виробника. Дотримання цих принципів підвищує достовірність оцінки вартості.

2. Для оцінки вартості підприємства застосовують три основні підходи: дохідний, порівняльний та витратний. Кожен з них має свої методи та сфери ефективного застосування. Методи дохідного підходу базуються на аналізі фінансових показників і є основним засобом оцінки діючої компанії.

3. Проведено аналіз фінансово-господарської діяльності та оцінку поточної ринкової вартості ПАТ “Київська кондитерська фабрика “Рошен”. Виявлено позитивну динаміку продуктивності праці та фондівіддачі при зниженні рентабельності та погіршенні ліквідності і фінансової стійкості підприємства. Для поліпшення фінансового стану рекомендовано посилити контроль витрат та оптимізувати управління дебіторською і кредиторською заборгованістю, збільшити обсяг виробництва продукції.

4. Вартість ПАТ “Рошен” за методом чистих активів у 2023 р. становить 2378574 тис. грн.; за методом дисконтування грошових потоків - 2388350,87 тис. грн.; за методом мультиплікаторів - 2775350,62 тис. грн.

5. Здійснено моделювання фінансових показників та ринкової вартості ПАТ “Рошен” на 2024 рік за допомогою методу Монте-Карло. Встановлено стійкість індикаторів та нульовий ризик збитковості за трьома сценаріями

розвитку подій. Прогнозна ринкова вартість ПАТ “Рошен” на 2024 рік за методом дисконтованих грошових потоків складає 1 2864765,83 тис грн.

6. Для збільшення вартості підприємства виділено три основні групи заходів: трансформації зовнішнього середовища, розвиток внутрішнього потенціалу та фінансовий інжиніринг. Для ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» потрібні розширення ринків збуту, входження на нові ринки, або стратегічні партнерства. Дані заходи збільшують обсяги продажів та впливають на стійкість та конкурентоспроможність підприємства. Зростання якості продукції, оптимізація виробничих процесів, розширення асортименту продукції та розвиток кадрового потенціалу сприяють підвищенню вартості ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»» через внутрішні покращення.

7. За результатами комплексного аналізу та прогнозних розрахунків, ПАТ “Київська кондитерська фабрика “Рошен” має позитивні перспективи майбутнього розвитку та збільшення вартості бізнесу в середньостроковій перспективі завдяки реалізації наявних можливостей підвищення ефективності діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Башуцька, О. С, Римар І. І. Методичні підходи для оцінки ринкової вартості підприємства. *Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства*: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів. 2021: С.28-30.
2. Бондарчук В.В. Оцінка вартості ПАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»». *Фінансове забезпечення економіки* : матеріали VIII науково-практичної студентської конференції, 30 травня 2024 р. Житомир : Поліський університет. 2024. С. 88-91.
3. Бондарчук В.В. Теоретичні основи оцінки вартості підприємства. *Фінансові інструменти регіонального розвитку*: збірник праць учасників IX Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. 27 жовтня 2023 р.. Житомир : Поліський університет, 2023. С. 125-129.
4. Вовк О.М., Загайна С.Ю. Управління розвитком економічного потенціалу: вартісний підхід та фактори впливу на вартість. *Регіональна економіка та управління*: науково-практичний журнал. Київ: Національний авіаційний університет. 2020. С. 32-35.
5. Давидов, О. І. Використання моделей доданої вартості у вартісно-орієнтованому управлінні підприємствами. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, Вип. 1(28),. 2019. С. 336-343
6. Дейнека О.В., Дехтяр Н.А., Пігуль Є.І. Актуальні питання управління вартістю підприємства. *Економіка і суспільство*. Вип. 12. 2019. С. 240-245
7. Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми: Університетська книга, 2022. 608 С.
8. Коваль І. Ф. Оцінка вартості компаній: методичні підходи та застосування. *Молодий вчений*. Вип. 4.2020. С. 665-668

9. Колодяжна Т. В. Вплив процесу оцінки вартості підприємства на його конкурентоспроможність. *Взаємодія норм міжнародного і національного права крізь призму процесів глобалізації та інтеграції*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 08 грудня 2021 р. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля, 2021. – 195 с.
10. Корчевська, Л.О., Адвокатова Н.О. Вартісний підхід до визначення фінансової стійкості підприємства. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. Вип. 1 (76) .2021. С.148-153.
11. Корягін М. В. Оцінювання вартості підприємства в системі бухгалтерського обліку : монографія. Львів. комерц. акад. Львів : Інтерсервіс, 2021. 208 с
12. Костирко Р. О. Комплексна оцінка вартості підприємства : монографія. М-во освіти і науки України, Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля ; за заг. ред. М. Г. Чумаченко. Луганськ : Вид-во СНУ ім. Володимира Даля, 2023. 226с
13. Краснокутська Н. С. Оцінка бізнесу : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Харків : НТУ «ХП», 2021. 229 с.
14. Круш В. М. Оцінка бізнесу: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2023. 350
15. Ксенко Я.Я. Оцінка вартості майна: правове і методичне регулювання та основні засади. 2021. Вип. 5. С. 21–26
16. Кубецька О.М., Манейло К.А. Оцінка вартості підприємства в сучасних економічних умовах. *Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції*: матеріали III Міжнародної наукової конференції. 23-24 червня 2022 р. Кропивницький: ЛА НАУ. С. 404
17. Кубік В. Д., Волчек Р. М. Оцінка зобов'язань підприємств в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності. *Вісник соціально-економічних досліджень* : зб. наук. праць. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2020. Вип. 3-4 (74-75). С. 45–56.

18. Лаговська О. Я. Обліково-аналітичне забезпечення в системі ризиків та загроз економічної безпеки аграрних підприємств України: монографія / С.І. Василішин; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: Друкарня Мадрид, 2020. – 419 с.
19. Лижова Є. Циган Р. Аналіз підходів та методів оцінки вартості підприємства. *Молодий вчений*. Вип. 11(87) 2020.С. 209-214.
20. Лукаш, О., Дерев'янюк, Ю., Васильєва, Т., Танащук, М. . Формування конкурентного середовища у освітньому просторі: роль освітніх провайдерів. *Механізм регулювання економіки*. Вип. 3(97-98). 2022.С. 31-39
21. Мазін, Ю. О., Кисильова, К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019- 2020 рр. в Україні. *Механізм регулювання економіки*. Вип. 3. 2021. С. 21-40.
22. Мельник Л. Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник. Суми. Університетська книга. 2021. 432 с.
23. Методи оцінки вартості компаній. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О.І. Карінцевої. Суми. Університетська книга, 2021.316 с.
24. Нестеренко Р. І. Оцінка вартості сучасного підприємства : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра : спец. 051 - економіка / наук. кер. Ю. О. Мазін. Суми : Сумський державний університет, 2023. 59 с.
25. Панасовський Ю.В. Оцінка активів підприємства: навч. посібн. Суми. Університетська книга. 2023. 296 с.
26. Панченко, А.А. Основні підходи та методи оцінювання вартості підприємства. *Modern problems of science, education and society The 4th International scientific and practical conference .June 19-21, 2023. SPC “Sci-conf. com. ua”*, Kyiv, Ukraine. 2023. 1281 p.
27. Перерва П. Г. Капіталізація вартісної оцінки виключного права інноваційних технологій на стадії НДДКР. *Управління інноваційною діяльністю: теорія і практика* : кол. монографія / заг. ред. О. Д. Витвицька. Київ : Аграр Медіа Груп, 2021. С. 185-196.

28. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми. Університетська книга, 2019. 572 с
29. Поняття, цілі і принципи оцінки вартості підприємства. веб-сайт. URL : <http://surl.li/mjsao> (дата звернення 20.05.2024 р.)
30. Попкова, М. В. Оцінювання вартості підприємства та обґрунтування заходів щодо її зростання : кваліфікаційна робота бакалавра : 051 Економіка / Марія Вячеславівна Попкова ; наук. керівник Інна Володимирівна Ковальчук. Київ, 2022. 134 с.
31. Попов В.М., Уманець К.А. Управління вартістю підприємства в системі фінансового менеджменту. *Наукові записки КНТУ*, вип.11, ч.ІІ, 2021. С. 188-192.
32. Самошкіна, І. Д., Салогуб, Д. О. Інвестиційна привабливість підприємства як ключовий елемент активізації інвестиційних процесів. Study of world opinion regarding the development of science. 9th International scientific and practical conference. November 22-25, 2022. Prague, Czech Republic. International Science Group. 2022. p. 125.
33. Святенко С. Оцінка бізнесу як інструмент управління вартістю малого підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 6. 2019. С. 403–409
34. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0: навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с.
35. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 2: Кращі практики ЄС для сестейнового розвитку : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 618 с.
36. Троцько О. О., Симоненко О. А., Лазута Р. Р. Аналіз завдань і методів оцінки та вибору альтернатив рішень. *Science, engineering and technology: global trends, problems and solutions*. Вип. 5.2021.
37. Турило А.М. Оцінка вартості підприємства в системі фінансово-

економічної стратегії його розвитку. *Фінанси України*. Вип. 7. 2021. С. 95–100

38. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Терещенко О.О. Навч. посібник. Київ.: КНЕУ, 2020. С. 554.

39. Чубка О.М., Федевич Л.С., Курило О.Б. Витратний підхід до оцінки вартості підприємства: характеристика методів. *Економіка і суспільство*. 2–3 квітня 2020 р. Київ, НУХТ. С.1198-1203

40. Tsyhan R., Lyzhova Y. ANALYSIS OF APPROACHES AND METHODS OF VALUATION OF THE ENTERPRISE. *Young Scientist*.. Vol. 11. 87. 2020